

[illegible]

Tutoretzak

DBHKO 3. ETA 4. MAILAK

IRAKASLEGOA

Gaiari buruzko sarrera

Azken urteotan gure ikastetxeetan gauzatutako garapenerako hezkuntzako kanpainen izendatzailerikomuna dute: kontsumo arduratsua, hainbat ikuspegitatik begiratuta (elikadura, ingurumena, moda, etab.). Gure kontsumo-ereduen erritmo azkarraren ondorioz, zehazki, herrialde aberatsetakogizarteetako kontsumoaren ondorioz, milioika pertsonaren eskubideak urratzen direla ikusidugu.

Ikasturte honetan, **propositiboak izan nahi dugu**, eta **bizimodu apala** egiteko gonbita egin nahi diegu gure ikastetxeetako ikasleei, kontsumoaren inguruan mugatzen ez diren balioez eta esperientziez gozatzeko; horrela, ingurumena ez dugu kaltetuko eta munduko beste pertsonen bizibaldintzei ez diegu eraso egingo.

Gure denbora adrenalinaz betetako entretenimendu sofistikatuekin betetzeko ohitura hartu dugu, eta estresa eta hondakinak sortzen dituzte horrelakoek; eta haurrei helarazten diegu bizitzeko eredu hori. Badirudi gure aisialdiaz eta gure bizitzako plazer arruntez gozatzeko modua ahazten ari garela.

Ikasturte honetan, gure ikasleei ikusarazi nahi diegu badirela beste modu batzuk gure denbora libreabizitzeko eta hartaz gozatzeko, **errespetutik, solidaritatetik, elkarbizitzatik, soiltasunetik** eta **naturaren zaintzatik** datozenak.

Tutoretzen helburu nagusia

Gure denbora libreaz egiten dugun erabilerari buruz gogoeta egitea, eta kontsumoan oinarritzen ez diren eta giza eta ingurumen-eskubideak urratzen ez dituzten aisialdi-aukeren alde egiteko gure gaitasuna garatzea.

JARDUERAK

0. jarduera (kanpainaren bideo nagusia - GAZTEAK): **Non dago zoriona?**

Zer gai lantzen dituen: materialismoa, kontsumoa, soiltasuna eta apaltasuna

Aurreikusitako denbora: 50'

Jarduera mota: rol-jokoa, bideoari buruzko gogoeta egiteko

Laburpena: bideoa ikusi ondoren, taldeek iragarki bat aukeratuko dute aldizkari batetik; publizitate-agentearen rola hartuz, marketin-ekintza bat prestatuko du talde bakoitzak, gainerako kideak produktu hori erostera bultzatzeko. Salmenten esparruko gehiegikeriak kontuan hartuta, egunero gure arreta eskatzen duten publizitate-mezu ugariei buruzko gogoeta egingo da, sarritan, behar ez ditugun produktuak erosarazten baitizkigute. Bideoaren eta publizitate-agenteei konbentzitzeko egiten duten lanaren arteko kontrasteak argi eta garbi erakutsiko du zeintzuk diren bizitzan benetan garrantzitsuak diren gauzak.

Helburuak:

- Publizitateak manipulatzeko izan ohi duen asmoari buruz gogoeta egitea.
- Gure bizitzan garrantzitsua dena eta ez dena zehaztea.

Materiala: 20-30 aldizkari, artaziak ikasle bakoitzarentzat, papera, kola eta arkatz markatzaileak.

Jarraibideak: bideoa ikusi ondoren...

- Lehenengo, hiruzpalau laguneko taldeak osatuko dira, eta aldizkariak banatuko zaizkie ausaz (2 edo 3 aldizkari talde bakoitzari).
- Gehien interesatzen zaion iragarkia bilatuko du talde bakoitzak. Iragarki hori moztu, eta orrian itsatsiko du, jendartean aurkezteko.
- Produktua saltzen laguntzeko, datu gehiago biltzen dituzten beste orri batzuk ere erabil ditzake taldeak (adibidez, grafikoak, datuak edo aldizkariko beste irudi batzuk).
- 15 minutu izango dituzte iragarkia prestatzeko, eta minutu bat, berriz, aurkezteko. Beraz, ongi aukeratu behar dira produktua saltzeko erabiliko diren mezu erakargarriak, telebistako iragarki batek irauten duen denbora berean saldu behar dutela produktua kontuan hartuta.
- Tutoretzako azken unea ikasleek honako gai hauen inguruan hitz egin dezaten erabiliko da:
  - Zer iruditu zaigu bideoa?
  - Bideoa ikusi ondoren, nola sentitu gara iragarkia aurkeztean?
  - Tutoretzako saio honen ondoren, desberdin pentsatzen eta sentitzen dugu?

1. jarduera: DENBORA KONTSUMITZEN DUT, EDO DENBORAK KONTSUMITZEN NAU?

Zer gai lantzen dituen: denbora librearen eta aisiaren erabilera.

Aurreikusitako denbora: 50 minutuko 4 saio

Jarduera mota: dokumentala

Laburpena: jarduera honetan, ikasleek gaiari buruzko dokumental bat sortu behar dute. Eta, amaieran, dokumental horiek proiektatuko dira.

Helburuak:

- gure denbora libreaz egiten dugun erabilerari eta gure ekintzek dituzten ondorioei buruz gogoeta egitea.

Materiala:

- Bideokamera edo telefono mugikorrak, grabaketetarako.
- PCa, bideoen muntaketarako.
- Papertegietako materiala.

Jarraibideak:

Aztergaiari buruzko zenbait gogoeta eta elkarrizketa eta ikerlan txiki bat abiapuntu hartuta, dokumental bat egin behar dute ikasleek; horretarako, gaia aurkeztuko da, eta, gogoetarako eta dokumentala nola egin jakiteko, laburpen-agiri bat emango zaie (l. eranskina); oinarri-dokumentuaren laburpen bat da.

Modu askotara egin daiteke:

- Zenbait elkarrizketa eginez.
- Kaleko inkestak erabiliz.
- Albistegi bat imitatuz.
- Gaiari buruzko ikerlan bat eginez.

Azken saioan, dokumentalak emango dira, eta lanaren inguruan sortu zaizkien kezkei buruz eztabaidatuko da; amaitzeko, zenbait ondorio aterako dira.

OTOITZAK

1. otoitza: KONTSUMOARI BURUZKO ZORIONTASUNAK

Zorionekoak marketin eta publizitate-agentziak, behar ez zenuena erosarazten baitizute.

Zorionekoak multinazionalen jabeak, haien produktuak erosten baitituzu, langile eta azpikontraten lan-eskubideak bete ditzaten eskatu gabe.

Zorionekoak saltoki handien jabeak, han ikusten baitzaituzte astero-astero, etengabe gauzak erosten eta txikiagoei kontsumitzaile goiztiarrak nola izan erakusten.

Zorionekoak izen handiko marken jabeak, modari jarraitzeko eta harro-harro ibiltzeko jantziak prezio handietan erosarazten baitizkizute.

Zorionekoak kotsolen munduko eta teknologia berrietako enpresetako zuzendariak, beren produktu eta programez goza dezazun zu bakartzea lortzen baitute, eta zu zeure mundu berezian sartzea.

Zorionekoak aisialdiaren esparruan lan egiten duten enpresen jabeak, ondo pasatzeko haien eskaintzak kontsumi ditzazun lortzen baitute, eta oso denbora gutxi uzten baitizute gaizki pasatzen ari direnei laguntzeko.

Zorionekoak betiko gobernariak,

herritar pasibo bihurtzen baitzara, eta ongi baitakite horrela ez zarela mugituko zure inguruko bidegabekeria sozialak salatzeko.

2. otoitza: GURE AITA

Gure anai-arrebok,
Lehen Munduan zaretenok:
inork ez dezan birao egin haren Izenaren kontra;
etor dadin haren Erreinua gugana
eta egin dadin haren Nahia,
zeruan bezala
lurrean ere,

errespetatu gure eguneroko ogia,
eta egin uko eguneroko esplotazioari;

ez tematu guri zorrak kobratzen,
ez baitugu guk zorrik egin eta gure hurrek,
gure artean gose direnek, gure hildakoek
ordaindu baitizuite orain arte.

ez zaitezte eror tentaldian,
irabaziaren, arrazakeriaren, gerraren tentaldian;
gorrotoaren eta mendekotasunaren tentaldian
ez erortzen saiatuko gara gu.

Eta libra gaitezen, bai batzuk eta bai besteak, gaitz orotatik.

Horrela soilik esan ahal izango dugu
anaia Jesusek irakatsi zigun
famili otoitza:

“Gure aita”, “gure ama”,
zeruetan eta lurrean zarena.

[Pedro Casaldáliga]

3. otoitza: Munduko miseriaren aurreko otoitza

Jauna,
irakats iezaguzu,
geure buruak bakarrik ez maitatzen,
geuretarak bakarrik ez maitatzen.
Irakats iezaguzu besteak gogoratzen,
inork maite ez dituenak maitatuz lehendabizi.

Egizu, Jauna,
senti dezadala besteen oinazea.
Ulertaraz iezadazu, zeure graziaz,
une oro zure babespean,
bizitza zoriontsuegia daramadan une berean,
milioika gizon-emakume daudela,
orobat zure seme-alaba eta nire senide direnak,
goseak hiltzen, horrela gosez hiltzea merezi gabe,
hotzak hiltzen, horrela hotzez hiltzea merezi gabe.

Erruki zakizkie, Jauna,
munduko behartsu guztiei.
Eta barka iezaguzu guri,
beldur burugabeagatik haiek bertan behera laga izana,
eta ez iezaguzu utz, Jauna,
zoriontsu izaten aurrerantzean gu geu bakarrik.

Sentiaraz iezaguzu mundu osoko miseriaren larria,
eta gu geugandik aska gaitzazu.
Hala bedi.

(Raoul Follerau).

4. otoitza: OTOITZAREN IZENBURUA

Jauna, haxe esan nahi dizugu:

Emaguzu suhartasuna, egia dagoen tokian bilatzeko.

Emaguzu irmotasuna, beti justizia bilatzeko.

Emaguzu etsipena, geure mugak onartzeko.

Emaguzu sendotasuna, seduzitzen gaituzten eta kontsumo arduragabera bideratzen gaituzten eskaintza handien aurka borroka egiteko.

Emaguzu adorea, gure aisialdia pertsonekin igarotzeko, jolas elektronikoak alboratu.

Emaguzu indarra, beti onena dena aukeratzeko.

Horixe esan nahi dizugu, gure aita Jainko.

ERANSKINAK (ikasleekin erabiltzeko materiala)

1. eranskina: LABURPEN-AGIRIA

Denbora librea.

Lehen-lehenik, aisialdi kontzeptua definitu behar dugu. Horrela ulertzen dugu denbora:

- **Erabili ezin dugun denbora:** hainbat betebeharrarako erabiltzen duguna, hala nola lanerako, eskolara joateko, etxean laguntzeko, etab.
- **Erabil dezakegun denbora:** hautatu ditugun jarduerak egiteko erabiltzen dugun denbora: eskolaz kanpokoak, hizkuntza-eskolak edo musika-eskolak, kirol-jarduerak, etab.

Erabilgarri dugun denboraren barnean, **denbora libre**a izango genuke, hau da, gure betebeharrak bete ondoren eta gure buruari ezarritako zereginak egin ondoren erabilgarri gelditzen zaigun denbora. Oro har, pertsonok atseden hartzeko eta plazera edo entretenimendua lortzeko jarduerak egiteko erabiltzen dugu gure denbora libre, hau da, gure betebeharrak betetzen ari garenean (lana, ikasketak, etab.) egin ezin ditugun gauzak egiteko.

Gure denbora adrenalinaz betetako entretenimendu sofistikatuekin betetzeko ohitura hartu dugu, eta estresa eta hondakinak sortzen dituzte horrelakoek. Gure aisialdiaz eta bizitzako plazer arruntez gozatzeko modua aldatu dugu, okerrera aldatu ere... Badaude gure denbora libre bizitzeko eta hartaz gozatzeko beste modu batzuk, **errespetutik, solidaritaterik, elkarbizitzatik, soiltasunetik** eta **naturaren zaintzatik** datozenak..

Planetako pertsona guztiek ez dute aisialdiaz eta denbora libreaz gozatzeko aukera, giza eskubide bat den arren. Ez dugu ahaztu behar gure aisialdiak eta denbora libreak herrialde pobreetan bizi diren beste pertsona batzuegan dituen inplikazioak: gure bizimodu kontsumistak beste pertsona batzuen eskubideak urratzen ditu, eta baliabideak agortzen ari dira; horrek guztiak eragin negatiboa du planetako hainbat tokitan. Beraz, gizarte eta lurralde horiek erabat aldatzen ari gara, askotan oso azalekoak diren gure premiak asetzeko

Kontsumitzeko erabiltzen dugu gure denbora librearen zati handi bat: erosketak egiteko, telebista ikusteko, bideo-jokoetan jokatzeko, zinemara joateko ilarak egiteko edo edozer gauza erosteko. Kasu askotan, ahaztu egiten dugu **denbora librearen funtsezko printzipioa, hainbat teoriaren arabera, plazera dela, eta xedea, norbanakoaren osotasuna gizarte industrialaren erasoetatik defendatzea**. Kontsumo mota horrek gizarteko eragin-trukea sustatzen du, eta hori garrantzitsua iruditzen zaigu, baina ezin dugu gure aisialdia kontsumo hutsera mugatu..

Horrez gain, "denbora librearen esklabotza" ere existitzen da, lan-eskubideetan aurrera egin arren eta industrializazioak erraztasun asko ekarri arren, gero eta gehiago lan egiten baitugu, aisialdi kontsumista hori eskuratzeko: ordu gehiago lan egin behar dugu, diru gehiago irabazteko eta gure aisialdiari ekonomikoki erantzun ahal izateko. Gainera, teknologiaren erabilera masiboak edozein jarduera garatzea errazten digu, baita denbora librean egiten ditugunak ere, eta, horrela, gure aisialdia modu guztiz askean gauzatzeko gure gaitasun sortzailea mugatzen ari gara nolabait.

Kontsumismoan oinarritutako denbora libreak desorekak sortzen ditu, eta **gizarte-arrakala** areagotzen du denbora libre eta aisialdia erabiltzeko aukera dutenen eta ez dutenen artean.

Munduko haur askok lantegietan edo meategietan egiten dute lan, esklabotasun-baldintzatan ia, herrialde aberatsetan bizi garenoi gure aisialdiaz gozatzeko aukera emango diguten kontsumo-ondasunak eskuratzeko.

Nazioarteko erakundeek (NBEk, nagusiki) eta sen onak zera adierazten digute: ez da bidezkoa gure aisialdia planetako beste aldeko pertsonen askatasunen eta eskubideen bizkar bizitzea, ez eta etikoa, solidarioa eta iraunkorra ere.

Planeta zaintzeko, funtsezkoa da **modu apalagoan bizitzea** eta gaur egun munduan bizi diren gainerako pertsonetikiko nahiz etorkizunean biziko direnekiko dugun konpromisoa sendotzea. **Apaltasuna bizi-filosofia bat da, dirua gure aisialdiaren erdigunetik kendu nahi duena eta, horren ordez, pertsonak eta natura jarri nahi dituen erdigunean.**

Hainbat irtenbide daude kontsumismoaren aurrean:

- **Jakintzak edo denbora trukitzea.** Denbora Bankuak.
- Birziklatzea.
- Slow mugimendua.
- Desazkundera. Esaldi honek definitzen du: **“gutxiagorekin hobeto bizitzea”**.
- Boluntariotza soziala eta solidarioa.
- Mundu naturalarekin harremana.
- Edertasunari behatzea eta hartaz gozatzea.
- Barnekotasuna eta espiritualtasuna lantzea.

Ekintza txikien bidez, mundua alda dezakegu. Beraz, egokiena zoriontasun pertsonal handien eskaintzen digun horretatik hastea litzateke: gure denbora librearekin lotutako kontsumo-ereduak aldatu behar ditugu.

Gure etorkizuna —eta gure atzetik datozenena— gure esku dago: baditugu tresnak eta denbora; borondatea baino ez zaigu falta, gure aisialdiko kontsumismoari irtenbide bat emateko.